Dürüstlük E?ilim Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dürüstlük E?ilim Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20263

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Dürüstlük E?ilim Ölçe?i (DEÖ), Duygu Sarmusak taraf?ndan 2011 y?l?nda haz?rlanan bir Yüksek Lisans Tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, özellikle ilkö?retim ö?rencileri aras?nda, hile yapma, yalan söyleme ve kurallara uymama gibi günlük ya?amdaki dürüstlük d??? davran??lara yönelik e?ilimleri belirlemeyi amaçlamaktad?r. Toplam 9 maddeden olu?an DEÖ, ö?rencilerin dürüstlük düzeylerini 4'lü Likert Ölçe?i format?nda de?erlendirmektedir.

Ölçe?in geli?tirilmesi, ö?rencilerin empatik e?ilimleri ve alg?lad?klar? ö?retmen tutumlar?n?n onlar?n ahlaki de?er yarg?lar?na olan etkisini inceleyen daha geni? bir ara?t?rman?n parças? olarak gerçekle?tirilmi?tir. DEÖ, ö?rencilerin ahlaki geli?im süreçlerinde sergiledikleri davran??sal e?ilimleri nicel olarak ölçmeye olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Dürüstlük E?ilim Ölçe?i, Dürüstlük, Ahlaki De?erler, Hile E?ilimi, ?lkö?retim Ö?rencileri, Likert Ölçe?i, Psikometrik Geli?tirme.

Yazarlar

Duygu Sarmusak

Amaç

Dürüstlük E?ilim Ölçe?i'nin temel amac?, ilkö?retim ö?rencilerinin çe?itli sosyal ve akademik ba?lamlarda sergileme e?iliminde olduklar? dürüstlük d??? davran??lar? sistematik olarak ölçmektir. Ölçek, ö?rencilerin yalan söyleme, kopya çekme veya sorumluluktan kaç?nmak için mazeret uydurma gibi davran??sal e?ilimlerinin ?iddetini belirlemek üzere tasarlanm??t?r.

Bu araç, ö?rencilerin ahlaki geli?im düzeyleri hakk?nda somut veriler sa?layarak, e?itimcilerin ve ebeveynlerin ahlaki e?itim ve de?erler e?itimi konular?nda hedefli müdahaleler geli?tirmesine yard?mc? olmay? amaçlamaktad?r. Ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda, ö?rencilerin empatik ve ahlaki yarg?lar?n?n incelenmesi amac?yla geli?tirilmi?tir.

Yap?

Ölçek, dürüstlük e?ilimi yap?s?n?, do?rudan gözlemlenebilir ve günlük ya?amda s?kça kar??la??lan ahlaki ikilemler üzerinden operasyonelle?tirmektedir. Ölçek maddeleri genellikle üç ana alan? kapsamaktad?r:

Akademik Dürüstlük: S?navda kopya çekme veya ödevler hakk?nda yalan söyleme gibi okul

ARABPSYCHOLOGY.COM

ortam?ndaki dürüstlük d??? davran??lar.

Ki?isel Sorumluluk: Okuldan kaçmak veya sorumluluklar? yerine getirmemek için mazeret uydurma e?ilimi.

Maddi Dürüstlük: Aile üyelerinden izinsiz para alma gibi küçük çapl? etik d??? eylemler.

Geçerlik

Dürüstlük E?ilim Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?na dair ayr?nt?l? bilgiler, sa?lanan kaynak özetinde aç?kça belirtilmemi?tir. Ancak, ölçe?in bir tez çal??mas? kapsam?nda geli?tirildi?i göz önüne al?nd???nda, yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) gibi istatistiksel yöntemlerin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Yap? geçerli?inin sa?lanmas?, ölçe?in gerçekten ahlaki de?erler ve dürüstlük e?ilimini ölçtü?ünü göstermesi aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Geçerlik çal??malar? hakk?nda daha detayl? bilgi için, ölçe?in geli?tirildi?i yüksek lisans tezinin tamam?n?n incelenmesi gerekmektedir. Tez, Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde bulunmaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenilirli?i, madde analizine dayal? olarak hesaplanan Cronbach Alfa katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in güvenirlik düzeyi **.7319** olarak bulunmu?tur.

Genel psikometrik standartlara göre .70 ve üzeri Cronbach Alfa katsay?s?, bir ölçe?in kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu gösterir. Bu de?er (.7319), Dürüstlük E?ilim Ölçe?i'nin maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla güvenilir bir araç oldu?unu i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Güvenirlik analizinin yap?ld??? bölümde, Aç?mlay?c? Faktör Analizi'ne (AFA) ek olarak iç tutarl?l?k katsay?lar?na bak?ld??? belirtilmi?tir. Bu durum, ölçe?in yap?sal boyutlar?n? belirlemek amac?yla faktör analizinin kullan?ld???n? göstermektedir. Ancak, elde edilen faktör yap?s?, alt boyutlar veya faktör yükleri hakk?nda detayl? bilgi kaynak özetinde yer almamaktad?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Developmental) Ölçe?i

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: 9 maddelik, tek boyutlu oldu?u varsay?lan kendini raporlama ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: ?lkö?retim ö?rencileri.

Ya? Grubu: ?lkö?retim dönemi (Genellikle 7-14 ya? aral???).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, ilkö?retim ö?rencileri üzerinde yürütülmü?tür.

Test Metodolojisi: 4'lü Likert derecelendirme sistemi kullan?lm??t?r:

1 = Hiçbir zaman

2 = Nadiren

3 = Bazen

4 = Ço?u zaman

Anahtar Kelimeler

Dürüstlük E?ilimi, Etik Davran??, Ahlak Geli?imi, Cronbach Alfa, Yüksek Lisans Tezi, Psikometri, De?erler E?itimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Tezin yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, **2011** y?l?nda Duygu Sarmusak'?n yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in ticari kullan?m? ve izinleri hakk?nda detayl? bilgi için sorumlu yazar Duygu Sarmusak ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Tez, Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ime aç?kt?r.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi, ek bir kaynak olarak a?a??da sunulmu?tur. Orijinal PDF buradan indirilebilir: durustluk-egilim-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Sarmusak, D. (2011). *?lkö?retim ö?rencilerinin empatik e?ilimleri ve alg?lad?klar? ö?retmen tutumlar?n?n ö?rencilerin ahlakî de?er yarg?lar?na etkisi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tezin çevrimiçi ba?lant?s?na YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Dürüstlük E?ilim Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

S?navlarda kopya çekerim.

Babam?n cüzdan?ndan gizlice para al?r?m.

Parkta oynamak istiyorsam ama babam?n da izin vermeyece?ini biliyorsam aileme ders uzad? derim yine de parka giderim.

Oynad???m oyunlarda (saklambaç, satranç, bilgisayar oyunu vb.) kazanmak için hile yapar?m.

Okula gitmemek için hasta numaras? yapar?m

Ödevlerimi yapmad???m zaman "y?rt?ld?, kayboldu" gibi bahaneler uydururum.

Karnemde kötü not varsa, karnemi görmeyen ki?ilere notlar?m? yüksek söylerim

Bir dersten yanl??l?kla karneme yüksek not yaz?l?rsa durumu ö?retmene söylerim.

Ödevimi yapmam??sam ö?retmene mazeret uydururum

ARABPSYCHOLOGY.COM